

PROGRESJONSPLAN FOR GIELLAVEALGU AS

Progresjonsplanen beskriver hvordan barnehagen arbeider med de syv fagområder som er beskrevet i rammeplanen (RP) for barnehagens innhold og oppgaver. Fagområdene vil sjelden opptre isolert, og flere områder vil ofte være representert samtidig gjennom tema og prosjekt i barnegruppa og i hverdagsaktiviteter. Vi ønsker å skape en naturlig progresjon for innholdet i barnehagen. Barn har ulike forutsetninger og det kan være store individuelle forskjeller. Vår progresjonsplan tar utgangspunkt i barnets start i barnehagen og frem til det slutter. I denne perioden har vi et ansvar og skal sørge for utvikling og læring. Det er viktig å presisere at dette er en prosess, barna tilegner seg hele tiden erfaringer og ny kunnskap. Vi har søkelys på at lek og læring henger sammen. De fleste barna begynner i barnehagen når de er 1 år, men vi har også barn som begynner i barnehagen når de er både 2, 3, 4 og 5 år. I sin ryggsekk har de ulike erfaringer og opplevelser. Dette er forutsetninger vi skal ta hensyn til når vi er i samspill med barna.

Mål

Barna skal få tverrfaglig og allsidig erfaring med de ulike fagområdene

Arbeidet med de ulike fagområdene skal være tilpasset barnas utviklingsnivå og ferdigheter, samt ta utgangspunkt i barnas interesser

Barna skal oppleve glede, mestring og utvikling innenfor de ulike fagområdene

Delmål

Vi tilrettelegger barns lærings - og dannelses miljø både ute og inne

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang

Kari Pape: Barn skal være i barnehagen i mange år, derfor er en plan for progresjon viktig. Barna må føle at de vokser i barnehagen – ikke at de vokser ut av barnehagen ...

Kommunikasjon, språk og tekst

Barnehagen skal bidra til at barn får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer

1 – 2 åringen	3 – 4 åringen	5 – 6 åringen
Voksne som forstår barnas initiativ og tolker deres signaler. Få hjelp til å sette ord på inntrykk, følelser og opplevelser (sette ord til handling). Gode samspillsituasjoner i hverdagen (for eksempel stell, av/påkledning, måltid) mellom barn/voksen; benevnelsen, bekreftelse og gjentakelse. Turtaking i sosialt samspill og kommunikasjon. Ha foto, peke – og billedbøker tilgjengelig for barn, fint utgangspunkt for samtale. Barna skal få positive og gjentatte erfaringer med enkle sanger, rim, regler og eventyr. Bruk alderstilpassende spill. Tall og bokstaver synlig i avdelingen.	Naturen som felles utgangspunkt for undring, samtale og refleksjon. Voksne som støtter opp om og utvider barnas nysgjerrighet. Gode samtaler i alle daglige aktiviteter. Uttrykke seg muntlig i grupper, og en til en. Enkle dramatiseringer/rollespill. Bli kjent med bøker med mer tekst og faktabøker. Følge opp barnas initiativ til tegninger og leksekriving. Tall og bokstaver synlig i avdelingen Barna velger selv bøker. Barna blir lest for i små og store grupper	Bruke spill som stimulerer til lek og innlæring av begreper og turtaking. Skiveforberedende aktiviteter. Stimulere til fortellerlyst og gjenfortelling av tekst. Bli kjent med kapittelbøker. Tekstskaping. Lage sammenhengende muntlig tekst. Gjøre barna kjent med bokstaver, tall og avskrift. Begynnende forståelse av lyder og mengde. Takt og rytme i ord. Barna forteller om egne opplevelser og lytter til andre. Tall og bokstaver synlig i avdelingen

Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger våre verdier, normer og holdninger

1 - 2 åringen	3 – 4 åringen	5 – 6 åringen
Vi hjelper barna å bli bevisst sine følelser; å være glad, lei seg, redd, sint og handle ut ifra det. Vi oppmuntrer barna til å være gode mot hverandre, hjelpe og samarbeide. Barna skal få en opplevelse av å bli sett, hørt og bekreftet/bli forstått. Vi hjelper barna å forstå hva som er rett eller galt i ulike situasjoner. Omsorgsfulle, trygge og forutsigbare voksne. Vi gir barna kjennskap til kristne høytider, jul og påske. Begynne å forstå «ja» og «nei»	Vi legger til rette for at barn skal få tid og anledning til å undre seg, stille spørsmål og reflektere over opplevelser de har hatt. Barna skal få utvikle evnen til å løse konflikter. De voksne er barns rollemodeller. Barna oppmuntres til å bry seg om og ta vare på hverandre, samt å si fine ting om hverandre. Alle skal oppleve å ha en venn og vite hvordan man er en god venn. Vise respekt og toleranse for ulikheter i barnegruppa. Introduksjon av kristne høytider og andre ulike religioner som er representert i barnehagen. Vi formidler gamle tradisjoner knyttet til høytider og høste, sanke, samle. Vise respekt for alt liv i naturen.	Barn og voksne reflekterer over egne handlinger. Gode samtaler, fantasi og filosofering. Gode rollemodeller for de yngste, oppleve å få ansvarsoppgaver og bli vist tillitt som “de største” i barnehagen. Konflikthåndtering på enghånd i økende grad. Tilegne seg og utvikle toleranse og respekt for ulikheter som livsyn, trossyn og kulturelle forskjeller. Øve opp ferdighetene til å reflektere, undre og filosofere over store og små ting, fenomener og hendelser i hverdagen og i samfunnet vårt. Tilegne seg gode handlinger for å bli en demokratisk samfunnsborger.

Antall, rom og form

Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagliglivet.

1 - 2 åringen	3 – 4 åringen	5 – 6 åringen
Vi knytter telling og begrepsbruk til kjente konkreter f.eks. eventyr, fortellinger og i hverdagsaktiviteter. Barna får erfare og leke med ulike former både inne og ute. Eks. Puttekasse, baller, puslespill, former i sandkassa, naturmaterialer, etc. Lek i “rom i rommet” gjennom lek med esker, lekehus, skap, puter, bord etc. Benevning av matematiske begreper. Sortering. 	Synlige tall og tallmengde på avdelingen. Barna får erfaring med tall og telling gjennom hverdagsaktiviteter, eventyr/historieformidling og sanger. Gi barna mulighet for å ta i bruk sin matematiske kunnskap i kreativ konstruksjonslek med ulike typer materialer (eks. Lego, togskiner, klosser, naturmaterialer.) Få erfaring med ulike typer terningspill, kortspill, strategi spill og regelleker. Orienter seg og få erfaring med avstand/tid bl.a på turer. Sortere, lage mønster med naturmaterialer. Få kjennskap til sammenheng mellom mengde og tall. Barna har kjennskap til og kan bruke preposisjoner.	Motivere til tall – og mengdeforståelse, former, klassifisering, mål og størrelser. Tegne/bygge større konstruksjoner, byggverk. Utvidet erfaring med ulike terningspill, kortspill, strategispill og regellek. Barna kan tegne kart selv over barnehagen og uteplassen som gir romforståelse, og de har forståelse for posisjon og orientering. Barna kan på egenhånd løse enkle hverdagsproblemer, og kan være forbilder for andre barn

Kropp, bevegelse og helse

Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egen forutsetninger.

1 - 2 åringen	3 – 4 åringen	5 – 6 åringen
Legge til rette for, og motiverer barna til å bruke kroppen aktivt, både finmotorisk og grovmotorisk. Bli kjent med kroppen sin. Legge til rette for mestringsopplevelser både ute og inne ut ifra barnas ferdighets-og utviklingsnivå. Oppmuntre og veilede barna til å bli selvstendige i hverdagssituasjoner. Anerkjennende voksne som støtter og bekrefter barns ulike følelsesuttrykk. Barna oppdager og erfarer viktigheten av god håndhygiene og øver på håndvask. Barna har med matboks og drikkeflaske. Måltidene preges av trygghet, støtte og samspill. Vi hjelper barna å øve på selvstendighet, bordskikk og gode rutiner. Barna introduseres for potte i eget tempo, med søkelys på trygghet og nysgjerrighet. Barna får utforske maten gjennom å bruke sansene sine (se, smake, lukte og føle) Bevege seg i ulikt terreng, i allslags vær, og til alle årstider.	Lek og utfoldelse ute og inne – mestre klatring, og sykling. Vi øver på finmotorikk, klippe og perle. Barna vasker hender når de har vært på do, før måltider og når de har vært ute. Barna har med matboks og drikkeflaske. Måltidene brukes til å fremme selvstendighet, bordskikk, turtaking, samtaler om mat og sosialt felleskap. Barna øver også på å rydde opp etter seg. Do trening og tilrettelegging for bleieslutt Starte påkledningen selv og finne klær i hylle. Øve på å kle på i riktig rekkefølge og ta vare på egne klær. Barna deltar i utvalgte tradisjonelle samiske matprosjekter, og får erfaring med deler av prosessen fra råvare til måltid. Barna skal få grunnleggende kjennskap til grenser rundt sin egen og andres kropp.	Fokus på stor grad av selvstendighet i hverdagssituasjoner. Tilrettelegge for ski, aking, og sykkelturner. Bevissthet rundt egen risiko i lek. Bevissthet på egen grenser og selvregulering. Skriveforberedende aktivitet. Barna har med matboks og drikkeflaske. Måltidene brukes til å fremme selvstendighet, bordskikk, turtaking, samtaler om mat og sosialt felleskap. Barna øver også på å rydde opp etter seg. Barna deltar i hele prosessen med tradisjonelle samiske matprosjekter – fra flåing og slakting til ferdig måltid. Utvikle gode holdninger til egen og andres kropp og sette grenser for egen kropp.

Natur, miljø og teknologi

Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaring med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturens ulike årstider.

1 - 2 åringen	3 – 4 åringen	5 – 6 åringen
Bli kjent med barnehagens uteområde. Få kjennskap og utforske naturen i nærområdet. Respekt for livet i naturen. Nysgjerrig på naturen, lyder, lukter og farger Få opplevelser i naturen og erfaring med ulike årstider, vær og temperaturer. Eks: være ute i all slags vær, følge et tre et helt år og se forandringen gjennom høsten, vinter, vår og sommeren Plante, så og høste av naturen. Vi nyttiggjør oss av vekstene. Bruk av faktabøker. Barna utforsker og leker med vann. Undring om liv og død. 	Få kjennskap og utforske naturen, lære om planter og dyr vi møter i skogen. Artsbestemme, høste, sanke og samle. Motivere barn til å være nysgjerrig, bruke sansene sine og undre seg over naturens mangfoldighet. Lær deg å bruke ulike verktøy f.eks sag, hammer og kniv. Grønnsakshage: Barna skal være med på såing, vanning og lusing i kjøkkenhagen. De skal få erfaring med hvordan vi kan bruke det vi dyrker. Barna gjør ulike eksperiment med vann. Samtale om å ta vare på nærmiljø/natur. Alltid rydde etter oss på tur Undre seg over fysiske lover, eks. flyte, synke, fly, vannfall o.a.	Fremme forståelse for bærekraftig utvikling, fokus på hvordan dyr, planter og deres gjensidige avhengighet har betydning for naturen. Lær deg å bruke ulike verktøy f.eks sag, hammer og kniv. Barna får erfaring i å tenne bål og spikke med kniv. Barna har kjennskap til hva som kjennetegner de ulike årstidene. Barna gjør ulike eksperiment og undrer seg sammen med barn og voksne over hva som skjer Grønnsakshage: Delta i hele prosessen fra jord til bord. (så frø, dyrke og høste egen mat.) Få erfaringer med å gi omsorg og ta vare på kjøkkenhagen vår.

Kunst, kultur og kreativitet

Opplevelsen med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid.

1 - 2 åringen	3 – 4 åringen	5 – 6 åringen
Vi legger til rette for at barn får bruke hele seg i sin skaperglede. Både i formingsaktiviteter og i aktiviteter med drama og musikk. Stimulerer til musikk og drama i barnehagen. Barna skal oppdage og utforske ulike materiale og verktøy. Vi legger til rette for bruk av natur – og gjenvinningsmaterialer. Barna skal bli kjent med fortellinger gjennom gjentakelser. Legge til rette for kulturelle opplevelser i og utenfor barnehagen. Samlingsstunder i og utenfor barnehagen Lage kunst av ulike naturmateriell	Søkelys på felles opplevelser, og gleden av å skape noe sammen. Tilrettelegge det fysiske miljøet, tilgjengelig materiale og utstyr slik at barn kan velge selv. Legger til rette for at barn skal få delta i skapende prosesser innen forming, musikk og drama. Bruk av forskjellige formingsteknikker både inne og ute. Formidling av vår kultur og våre tradisjoner. Barna skal bli kjent med ulike former for fortellinger som eventyr, sagn og myter. Barna kan lage gjenkjennelige motiv (hodefotinger og hus) Barna skal eksperimentere med farger	Vi støtter barna i å tørre å uttrykke seg kreativt, alene og i gruppe. Barn skal lage egne fortellinger og kunne gjenfortelle kjente eventyr. Barna kan bruke rytmeinstrumenter til å følge rytmen i en sang. Barna skaper egne og ulike kunstneriske uttrykk ved hjelp av forskjellige materiale og teknikker. Barna kan blande primærfarger, og har kjennskap til at dette blir andre farger. Barna fargelegger innenfor streker. Barna opplever et miljø hvor en kan være stolt av egen kulturell tilhørighet

Nærmiljø og samfunn

Barns medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn.

1 - 2 åringen	3 – 4 åringen	5 – 6 åringen
Barna skal få oppleve medvirkning i hverdagen, og at de er betydningsfulle medborgere i fellesskapet. Få kjennskap til ulike tradisjoner og kulturer. Søkelys på fargene i det samiske flagget Barna skal få erfare at de hver og en har en egenverdi og er betydningsfulle for de andre. Gi barna gruppetilhørighet. Bli kjent med barnehagens område og nærområde. Barna oppdager og erfarer at de er seg og du er deg.	Bruk av naturen som kjønnsnøytral leke- og læringsarena. Bli kjent med barnehagens område og nærområde, i utvidet form. Kjennskap til vår kultur og vår levemåte. Barna får et godt innblikk i vår kultur ved hjelp av joik, eventyr og sang Vi er en del av verden, barna skal få innsikt i det. Bli kjent med kommunen vår og noen av de mulighetene den tilbyr. Barnemøter og barnesamtaler. Samtaler og refleksjoner rundt naturopplevelser. Smartboard og PC er et verktøy vi bruker sammen med barna. Barna utvikler og forstår at de er likeverdige deltakere i et demokrati. Barna skal få gå på lengre turer med sekk og oppleve naturen som arena for lek og læring	Barna skal få oppleve naturen året rundt, og få ett eierskap til den. Barna handler og tar ansvar for at alle opplever at de er en verdifull del av et fellesskap i lek og aktivitet. Forstår enkle sammenhenger i naturen. Viser omsorg for miljøet

Danning og barns medvirkning

Nysgjerrige, utforskende og kreative barn i samspill med aktivt undrende voksne.

1 - 2 åringen	3 – 4 åringen	5 – 6 åringen
Personalet skal se hvert enkelt barn og anerkjenner barnas følelser Personalet skal være der barna er Personalet tolker barna med det gode blikk Personalet undrer seg sammen med barna Personalet finner ut hva barna er interessert i Personalet presenterer og gir tilgang til ulike erfaringer/materiell Personalet spinner videre på barnas initiativ i her og nå situasjoner Lage kreative lek og læringsmiljø 	Barna må få opplevelser og erfare at deres behov og meninger er viktige. Personalet må gi dem tilstrekkelig opplevelser og erfaringer for at de skal bli nysgjerrige, kreative og spørrende individer. Barnas synspunkt skal tillegges vekt Barna er aktive deltagere i hverdagen Barna opplever støtte Barna skal selv lære å sette ord på følelser Barna øver på meningsutveksling, enighet og uenighet Vi har felles «kjøreregler» Vi har et løsningsorientert fokus Barna får i fellesskap delta i evaluering av egen hverdag	Personalet hjelper barna med å vurdere egen handling og konsekvens, «hva skjer hvis jeg gjør ...» Barna er prosjektledere i eget prosjekt Personalet skal utfordre og støtte barna i egen tenkning og handling Barna skal kunne reflektere over uenigheter og ulike problemstillinger, være løsningsorientert, og klare å gå videre i situasjonen

Null mobbing i barnehagen vår!

Det er alltid de voksne som har ansvaret for relasjoner i barnehagen – alltid, uten unntak (Lund og Helgeland 2016). Hovedmålsetting;

Vi jobber for å gi barna gode felles leke opplevelser hvor personalet er observant på barnas lek, er støttende i språkutviklingen og tar barnas opplevelser, tanker og følelser på alvor.

1 - 2 åringen	3 – 4 åringen	5 – 6 åringen
Ta godt imot alle barn. De skal føle seg velkommen og kjenne tilhørighet, «så kjekt å se deg, vi har ventet på deg» Personalet må være tett på barna, og hjelpe barna til å sette ord på følelser og handlinger. Begynnende empati, hjelpe barna til fint samspill; trøste, hjelpe, dele og være god. De voksne må vise konkret godhet med hverandre. Gode felles opplevelser og positive erfaringer sammen. Kartlegger relasjoner for å sikre at barna har gode relasjoner til de voksne. «Fremsnakkende holdning», snakke positivt om hverandre. Sørge for et inkluderende lekemiljø som alle kan være deltagende i.	Personalet er aktive deltagere og hjelper barna inn i lek, utvikler og løfter leken videre. Personalet setter ord på følelser, og viser at det er en sammenheng mellom handling og følelser Personalet tar tak og stopper uhensiktsmessig atferd. Barna skal støttes i å mestre motgang og håndtere utfordringer. Barna skal øve på å se andres behov, utvikle empati. Barna skal øve på å inkludere andre i lek. Felles fokus og felles opplevelser som gir alle barn grunnlag for å delta i leken. Lage lekemiljø/møteplasser som skaper gode relasjoner mellom barna. Barn skal øve på å sette egne grenser og respekteres andres grenser.	Barna øver på å ta imot andre synspunkt enn sine egne, og lytte til dem. Barna skal våge å stå i egne valg, og få positiv tilbakemelding for dette. Barna skal kunne bruke språket i konflikthåndtering og håndtere turtaking Barna skal ha en opplevelse av godt samspill og vennskap. Barnesamtaler om vennskap Personalet inviterer til et åpent og nært foreldresamarbeid ved begynnende utestenging og uhensiktsmessig samspill Barn skal øve på å hevde seg på en positiv måte Barna skal oppleve seg som verdifulle bidragsytere i fellesskapet. Barna skal øve på å gi og ta imot positive tilbakemeldinger til hverandre